

Izhaja tedensko.
Poštnina plačana v gotovini.
Uredništvo: Narodni dom,
Tajništvo Narodno-socijalistične stranke. Telef. št. 77.
Inserati po dogovoru.

NOVA PRAVDA

Posamezna številka stane R 150.
Upravništvo: Ljubljana, Građišče 7, levo. Telefon št. 77.
Naročnina: Mesečno 6 kron.
Glasilo NSS v Jugoslaviji.

Nabiralni teden za „Novo Pravdo“. Vsi na delo!

Somišljeniki!

Opozarjamo še enkrat vse naše somišljenike, zlasti pa predstavnike krajevnih organizacij NSS in podružnic NSZ na naš poziv v zadnji številki.

Prihodnji teden, to je od **14. do 21. avgusta** smo določili kot

nabiralni teden za „Novo Pravdo“.

Vršite prav vsi svojo dolžnost in nabirajte: **nove naročnike, oglase (insetate) in prispevajte za tiskovni sklad.**

Krajevnim organizacijam NSS in podružnicam NSZ smo še posebej razposlali okrožnice in bloke za nabiranje naročnikov.

Javite nam takoj koncem tedna vse uspehe! Potem pa nabirajte še naprej!

Z narodnosocijalističnim pozdravom!

Upravništvo.

Narodnost državotvornih.

Beograjske vesti poročajo, da je sklenila vlada izročiti ves inventar in vse premoženje razpuščenih komunističnih sindikatov socijalnodemokratskim organizacijam in to celo kljub naziranju nekaterih soc. dem. voditeljev, ki so bili mnenja, da se mora premoženje sindikatov izročiti posebnemu nevtralnemu delavskemu odboru z nalogo, da se to imetje pod nadzorstvom ministerstva za socijalno politiko uporabi izključno le v socijalne in človekoljubne svrhe onega delavstva, ki si je denar s težkim trudopolnim naporom prihranilo.

Mnenje dostojnih ljudi je torej, da se ima porabiti zaplenjeno komunistično imetje edino le v človekoljubne namene — nikakor pa se ga ne sme izkoriščati za strankarske ali agitacijske svrhe raznih strank.

Vladajočim gospodom pa se ne gre za stališče pravičnosti; zaplenjeno komunistično imetje jim je baš dobro došla prilika, da ožive in gmotno podpre socijalno demokratsko stranko, ki je prišla vsled nesocijalnega in protidelavskega delovanja nekaterih voditeljev na rob propada. Tej stranki nameravajo sedaj z vsemi sredstvi nagati v naročje tudi vse komunistično delavstvo, ki se je po prevratu baš radi imenovanih voditeljev odcepilo od njenih vrst.

Znano je, da stoji soc. dem. stranka na stališču internacionale. To stališče od voditeljev morda pravilno umevano, pa je bilo v skrajnih posledicah za naše delavstvo in za narod, ki je tedaj še ječal pod avstrijskim jarmom, v vsakem oziru pogubno. Delavstvo, ki je bilo v laških in nemških obmejnih industrijskih krajih organizirano v socijalno demokratskih vrstah, je vsled vpliva drugorodnih sodrugov polagoma izgubilo še ono malo čuta do narodne pripadnosti, ki mu ga je pustila domača vzgoja. In ne samo to. Prepogosto smo imeli priliko opazati, da se je to delavstvo nehote polagoma navzelo tujerodnega duha v toliki meri, da se je obrnilo proti lastnemu narodu in v svoji nevednosti pljuvalo na lastno mater. Da bi bila internacionala ohranila tozadevno naše delavstvo vsaj v naročju indiferentnosti, bi se bili za tedanje razmere že zadovoljili. Nemški in laški sodrugi takega negativnega, renegatskega stališča napram lastnemu narodu niso za se nikdar

dopustili in priznavali, kar nam najjasneje dokazuje svetovna vojna.

Priznavamo, da se je tozadevno pri nas marsikaj izpremenilo in to vsled razpada Avstrije, ko je bilo s tem naše delavstvo vsaj posredno odtegnjeno vplivu Dunaja in Berlina. Vendar pa vstraja naša socijalna demokracija slej kot prej glede internacionale (čitaj breznarodnosti) še vedno na prvotnem stališču in tudi površen opazovalec mora priti nehote do prepričanja, da internacionala v sebi nima tistih predpogojev in tudi ne volje, da bi vzgojila iz našega delavstva narodno zavedne Jugoslovane. Če vpoštevamo nadalje še dejstvo, da internacionala ne vpoštevata naših krvavo potrebnih v resnici obrambnih narodnih organizacij in da njeno časopisje in organizacije dosledno odklanjajo vsako tozadevno sodelovanje, upamo, da se nismo pretirano izjavili.

Toda to je stvar internacionale — naša kritika gre na naslov naših narodnih državotvornih demokratov.

Ponovno smo že pribili do danes neovrženo dejstvo, da so naši mladinski demokrati odvajali delavstvo od naših vrst rekoč, da je njegovo mesto pri internacionali. Tudi še ni pozabljen slučaj iz mariborske kurilnice, ko so dali baš ti državotvorni narodnjakariji potuho in pomoč nemškutarskim in komunističnim delavcem, ko so le ti iz zgolj nemškonacionalnega fanatizma napadli naše narodno zavedne delavce. Koliko velja državotvornim mladim narod, država, so pokazali pri volitvah županov v Zagrebu, Osijeku, Zagorju i. t. d., kjer so enodušno glasovali za komuniste, ki jih sedaj do smrti preganjajo. In sam dr. Žerjav je na javnem shodu priporočal volilcem, da naj volijo rajše komuniste nego narodne socijaliste!

Mislimo, da ta resnična in neovrgljiva dejstva dovolj osvetljujejo *narodnost* brezdromovinskih velekapitalistov.

In čisto v duhu svojih breznačelnih naziranj in popolnoma dosledno postopajo sedaj državotvorni lažipatrijotje, če tirajo naše delavstvo zopet v naročje brezdromovinske internacionale in financirajo to protinarodno početje z denarjem delavskih žuljev. V njihove strankarske in politične svrhe jim je dobrodošlo tudi narodno izdajstvo.

In o izdajstvu te breznačelne gospode pri teh dejstvih ne more nikdo več dvomiti.

Jugoslavija.

V parlamentu je vladalo pretekli teden precej živahno razpoloženje. Razpravljali so pred vsem o novem zakonu za zaščito države, ki je bil brez posebne debate sprejet. Parlament je dalje sklenil razveljavljenje komunističnih mandatov in izročitev komunističnih poslancev sodišču. Koncem tedna so pa sprejeli pooblastilni zakon za finančnega ministra, da more najeti v inostranstvu veliko državno posojilo v znesku 500 milijonov

zlatih frankov. Parlament bo končal svoje izvanredne zasedanje ta teden in bo odgoden do jeseni. Med počitnicami bodo delali le nekateri odseki.

Proti komunistom se snujejo po vseh večjih mestih Jugoslavije posebni odbori »Narodne obrane«. To društvo je pred vojno jako mnogo pripomoglo do političnega ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Sedaj hoče obrniti svojo delavnost na notranje razmere

v državi. Kakor je razvidno iz različnih poročil, se društvo ne omejuje le na protikomunistično akcijo, ampak nastopa tudi proti drugim strankam, ki so danes v opoziciji. Tak način delovanja društvu ne bo pridobil posebnih simpatij med Hrvati in Slovenci.

Za poslanika naše države v Parizu bo imenovan glasom poročila belgrajske »Epohe« naš sedanji poslanik v Atenah g. Živojin Balugdžić, eden naših najboljših diplomatov in bivši maršal dvora. Šanse njegovega tekmeca dr. Miroslava Spalajkovića za to vevazno mesto so po poročilu istega lista mnogo manjše, proti kandidaturi elegantnega Pašičevega »kuma« dr. Velizarja Jankovića pa vlada v demokratskem in v radikalnem klubu velik odpor.

Razburjenje zaradi evakuacije v Baranji. Med prebivalstvom v onih delih Barne, ki ne bodo pripadli naši državi, vlada veliko razburjenje radi glasov o skorajšnji evakuaciji, ki so se z veliko naglico razširili po vseh vaseh. Na zborovanju, ki se je v nedeljo vršilo v Mohaču in na katerem se je manifestiralo za varstvo države, se je ljudstvo hotelo upreti evakuaciji tako, da je položaj postal zelo resen, vendar pa je uspelo voditeljem pomiriti množico. V vaseh vlada veliko ogorčenje, podobno onemu z novembra 1. 1918, ko je bila istotako evakuacija. Kakor se sodi po vseh znakih, se bo prebivalstvo v množicah uprlo evakuaciji.

Pašičevo potovanje. Iz dobro informiranih krogov se doznavajo, da bo koncem tega tedna ministrski predsednik Pašić odpotoval na Francosko, kjer bo ostal približno tri tedne. V tem času se bo sestal z zastopniki Če-

skoslovaške in Rumunije. Kraj sestanka je še tajen.

Izročitev komunističnih poslancev. Ker sta komunistična poslanca Milan Trebinjac in Vladimir Mirić in nekateri sokrivci potrdili krivdo tudi ostalih članov komunističnega kluba poslancev, je preiskovalni sodnik zahteval od politične oblasti, da se še tekom tega tedna izročijo sodnji vsi bivši komunistični poslanci.

Reparacija lokomotiv in vagonov. Na podlagi naše zahteve, da se nam izroči na račun vojne odškodnine najpotrebnejše število lokomotiv in vagonov je naprosila Nemčija našo vlado, da eden naših strokovnjakov odpotuje v Berlin in da z nemškim poverjeništvom za odškodnino utrdi tehnične detajle glede kvalitete in serije lokomotiv in vagonov. Z ozirom na majhno število inženirjev, ki so še v državni službi — samo v ministrstvu gradjevine je podalo ostavko 65 inženirjev — se naša vlada ni mogla odzvati temu pozivu in je zaprosila nemško vlado, da ona odpošlje v Beograd enega svojih strokovnjakov. Nemčija je poslala svojega strokovnjaka Neumana.

Razmejitev z Ogrsko. Kakor se doznavajo iz zanesljivega vira, se bo dne 13. t. m. sestala v Zagrebu medzvezniška komisija za razmejitev z Madžarsko. Načelnik te komisije je neki angleški polkovnik, dočim šteje komisija sama okoli 20 medzvezniških častnikov razen njihovega spremstva. Komisiji je kot naš zastopnik dodeljen polkovnik Vojin Čelak Antič. Komisija bo ostala v Zagrebu samo dva dni, potem pa se preseli v Varaždin, kjer bo ostala, dokler ne dovrši svoje naloge. V Varaždin bo prišla tudi madžarska delegacija za razmejitev.

Slovenija.

Potovanje kralj. namestnika po Sloveniji se bliža zaključku. Gospod kralj. namestnik, ki je bil povsodi tudi od ljudstva sijajno sprejet, je imel najlepšo priliko, da se osebno prepriča, da je ogromna večina našega ljudstva delavljna in državotvorna in med tem gotovo na prvem mestu obrtništvo, delavstvo in uradništvo. Čul je morda tudi pritožbe, niso pa to pritožbe proti državi in zakonu, marveč obtožnica dosedanega breznačelnega režima. Ljudstvo si želi gospodarskega napredka in zlasti pa nujno potrebnih socijalnih reform in kmaču bo konec vsakršne očite nezadovoljnosti. Ljudstvo je uverjeno, da se bližamo konsolidaciji in gleda z napetim zaupanjem v najvišjega zastopnika naše države v Sloveniji. Neprerčljivo škodo za državo in narod pa bi pomenilo, če bi se ljudstvo v svojem opravičenem pričakovanju gospodarskih in socijalnih reform še enkrat varalo.

JDS v razsulu? Javna tajnost je, da vlada med starinsko in mladinsko strujo JDS radi samopašnega postopanja mladinskih gospodov skrajna napetost in da je prišlo radi tega že ponovno do burnih nastopov. Gospodje si tudi ne prizadevajo preveč, da bi zadevo javnosti še nadalje prikivali. Ravno tako pa je tudi znano, da razmerje med radikalno in demokratsko stranko kljub začasni prisiljeni koaliciji ni najprisernejše in da si radikalcji z vsemi sredstvi prizadevajo, da vržejo neprijetnega konkurenta končno ob tla, kar se jim bo pri danih razmerah skoro gotovo tudi posrečilo — in to morda že v kratkem času. Vsi vemo, da so radikalcji že ponovno poskušali dobiti zlasti v Sloveniji trdnih tal in to tembolj, ker zasledujejo pri vsem tem še svoje posebne namene. Z vso gotovostjo se zatrjuje od dobro poučenih strani, da so radikalcji tozadevno prve korake že uvedli in pridobili v svoje namene že nekaj odličnih slovenskih *starejših* politikov,

ki imajo nalogo ustanoviti radikalno stranko v Sloveniji. Zlasti računajo na pristop dosedanjih demokratičnih protimladinskih konzervativnih krogov, to je imovitejšega meščanstva, trgovstva in višjega uradništva. Da utegnejo sloveti te vesti na dejanski podlagi, pričajo obupni napor mladinov, da si ustvarijo novih zvez, še bolj pa prizadevanja, da si pridobe pravočasno zavetja pod streho drulih strank. (Če ne bodo obsedeli gospodje med dvema stoloma? — Op. ured.)

Odklanjamo. Zloglasni mladinski tednik se je ponižal do cinične izjave, da bi bila najnaravnejša koalicija med demokrati in njihovim — »levim krikom« — NSS! Tem sanjam si dovoljujemo dodati le naše naziranje, da je vsakršno občejevanje ali sodelovanje s stranko, ki je pogazila svoj lastni program in demokratizem, tepta z nogami zakon in pravico in ki brezvestno zastruplja naše ljudstvo z javno nemoralno — popolnoma izključeno. Saj imamo lastne noge!

Prenagljen! Nedeljski »Naprej« je dejal pod kritično steklo našo stranko, ker sta glasovala naša poslanca za zakon o zaščiti države in za izročitev komunističnih poslancev, češ, sedaj imajo naši »liberalni prijatelji« popolnoma prav, če se nam smeji. Kar se tiče glasovanja proti ustavi — to moramo »Napreju« pojasniti — sta glasovala naša poslanca iz stvarnih razlogov čisto dosledno našemu prepričanju. Gled glasovanja o zakonu o zaščiti države in izročitvi komunističnih poslancev smo jasno obrazložili svoje stališče v uvodniku »Nove Prave« št. 30 in upamo, da to svoje stališče lahko tudi napram vsakemu komunistu stvarno zastopamo. Da nismo zopet glasovali za razveljavljanje komunističnih mandatov, je popolnoma naravno, ker stojimo na stališču, da nima nihče pravice razveljavljati pravoveljavnih mandatov onih komunističnih poslancev, ki jih bo po dovršeni preiskavi izpustila roka pravice s čisto vestjo na svobodo. Zakaj da nismo glasovali za državno posojilo, se »Naprej« lahko prepriča iz današnje številke na drugem mestu. O nedoslednosti torej ne more biti govora, še manj pa povoda, da bi se nam »liberalni prijatelji« smejali in smo imenovani gospodi baš v istem uvodniku dovolj krepko pojasnili naše prijateljstvo. Kar se pa tiče »Naprejevega« vprašanja, kako bomo zastopali naše glasovanje napram delavstvu, si pa dovoljujemo vprašanje: smatra li »Naprej«, da je delavstvo zakrivilo atentate? Čudimo se, da se povzpe do take neokusne kritike stvarni in resen list, ki gotovo še ni pozabil, kako so glasovali njegovi lastni poslanci glede ustave. Glede liberalnega prijateljstva pa se bo položaj do dobrega izčistil pri eventualnih ponovnih županskih volitvah. Takrat bo neminiscenca morda dobrodošla.

Potrđitev ljubljanskega župana. Znano je, da se je vlada odločila, da potrditev ljubljanskega župana tov. Peska vsled brezvestnih obrekovanj mladinskih demokratov odkloni. Da se to nečedno početje lažje motivira, je ogrnila vlada obrekovalce s plaščem uradne tajnosti. Brezvestneži se niti malo nočejo zavedati, da kradejo čast možu, kateremu kljub njegovim ponovnim pozivom nočejo dati prilike, da dokáže svojo nedolžnost. Vrhunec satanizma pa so pokazale podle duše s tem, da so prihranile akte do prihoda pokrajinskega namestnika, ki na stvari ni mogel ničesar več izpremeniti in na ta način vtisnile svojemu zločinskemu početju značaj posebne avtoritete. Mislili so si pač: če nekdanji odklonjeni župan odreka potrditev, potem ba pač Pesek dovolj oblaten! Toda obračun ne izostane. Ne gre se za stranko in ne za osebo, gre se za načela. V interesu demokratizma pa je, da se ljudstvo enkrat zaveda, ali imajo večjo avtoriteto svobodna ljudska volja, ali pa nasilnost klike, ki se opira komaj na 7 odstotkov volilcev v deželi.

Druga žrtev jutrovske obrekovalce je g. M. uradni deželne vlade, ki je brezvestnim lažem mladinov glede tov. Peska nasedel in v svoji nepredvidnosti mladinska obrekovanja razširjal. Vsled tožbe tov. Peska je bil mož obsojen. Značilno pa je za obtoženčevega zagovornika mladinskega advokata, da je pred prvo obravnavo znal na spreten način odstraniti priče iz sodnega splotja. Javnosti pa samo nekaj v pomislek: Pri tej sodni razpravi so imeli Jutrovcji vendar najsijajnejšo priliko, da tov. Pesku javno pred sodiščem dokáže njegove namišljene nemoralnosti. Čemu so pustili obsoditi žrtev njihove brezvestnosti — in čemu se še nadalje skrivajo pod plaščem uradne tajnosti? Na dan vendar z resnico in dejstvi!

Nova volitev ljubljanskega župana. Ker je baje vlada definitivno odklonila potrditev izvoljenega župana tov. Peska, se bodo vršile nove volitve koncem tega ali pričetkom prihodnjega tedna. — Torej vendar enkrat!

Mariborski občinski svet je imel dne 8. t. m. svojo prvo občinsko sejo. Po županskem poročilu in izvolitvi odsekov je občinski svet sprejel vrsto socialnih in kulturnih predlogov ter s tem dokazal svojo delazmožnost. Demokrati se volitev v odseke niso udeležili in s tem le dokazali, da niso porabni za nikako pozitivno delo. Stare coklje nihče ne pogreša!

Zvišanje stanarin. Od mnogih strani se čujejo pritožbe, da hišni posestniki brezobzirno zvišujejo najemnine ter se nič ne ozirajo na predpisane odredbe. Naj se vse tozadevne pritožbe najem-

nikov pošljejo na »Državni stanovanjski urad«. Kraljevi namestnik bo po povratku takoj imenoval predsednika in uredil na novo urad, ki bo na podlagi nove naredbe začel v prav kratkem času poslovati.

Na stanovanjski urad si dovoljujemo obračati posebno pozornost g. kralj. namestnika. Ugodno bi vplivalo na stranke, ki čakajo večsah cele mesece in tudi nad pol leta brezuspešno na rešitev prošelj. Dejstvo, da se g. kralj. namestnik pojavi večkrat nenapovedano v uradnih prostorih in si ogleda obratovanje poblizje in se morda včasih tudi z osebnimi informacijami pri navzočih strankah osebno prepriča o grozni stanovanjski bedi. Stanovanjskemu vprašanju bi želeli, zlasti v Ljubljani, največje pozornosti. Na eni strani bo potrebno znatno razširjenje stanovanjskega urada in hitrejše funkcijoniranje — v drugi vrsti pa bo potreba, da se tudi tukaj striktno uveljavijo načela g. kralj. namestnika, ki jih je izrazil o priliki pozdravnega govora uradništvu in ki si jih dovoljujemo v sledečem deloma ponoviti: »Zavedajte se g. kolegi, da smo v demokratični državi. Ne smejo vam biti za vzgled staroavstrijske uradniške metode. Vaše delo mora biti res narodno in res demokratično. Zato hočem, da se tega dobro zavedate in imate vedno pred očmi svoj narod. Točnost v uradu bodi prva točka vašega uradovanja. Predpisane so vam uradne ure in v tem času bodite na razpolago strankam, s katerimi morate biti vljudni. Osebnost koristi ne smejo biti merilo vašega postopanja, ampak pravica. Pri takem načinu uradovanja bo narod zadobil zaupanje

do vas, do celokupne uprave in do naše edinstvene države.« — Ker nam je znano, da posveča g. kralj. namestnik stanovanjskemu vprašanju posebno pažnjo, smo uverjeni, da bo aparat brezhibno in objektivno funkcijoniral in da ne bo več neštevilnih pritožb. Čitatelje pa opozarjamo, da je treba tudi tukaj kot povsodi malo potrpljenja in obzirnosti.

Vozne ugodnosti na državnih železnicah. Ministrstvo za promet je pooblastilo inšpektorat drž. žel. v Ljubljani, da sme izdajati za eno potovanje nakaznice za polovično vozno ceno aktivnim častnikom v uniformah ali v civilni obleki in njih rodbinam, vojaškim uradnikom, državnim civilnim uradnikom in učiteljem narodnih šol in njih rodbinam, kakor tudi upokojevcem te vrste in njih vdovam in otrokom, dalje slugam in njih rodbinam. Za rodbino se smatrajo ženo in zakonski otroci, ki žive v skupnem gospodarstvu ali jih vzdržujejo, kakor tudi pastorki in adoptirani otroci. Prošnjje s potrebnimi dokazili se pošiljajo na inšpektorat drž. žel. v Ljubljani.

Vprašanje potnih legitimacij. Že svoječasno, ko so prišla prva prenapljena poročila o uvedbi potnih legitimacij, smo poročali v pomirjenje ljudstva, da bodo pač uvedene potne legitimacije, vendar cela zadeva še ni urejena, niti niso pripravljene tiskovine in obvezna uredba tudi še ni uradno razglašena. Kadar bode zadeva urejena, bo razglašena ta zadeva v našem »Uradnem listu« in po uradnih predpisih in navodilih. Te objave uradne polnomočne odredbe bomo priobčili pravočasno.

Svetovni pregled.

Zapadno-evropske velesile so sedaj zaposlene v prvi vrsti z rešitvijo gornješlezjskega vprašanja in pa z razmerami v Mali Aziji. Francozi žele, naj Gor. Šlezija z vsjo svojo ogromno industrijo vred pripade Poljski. Te želje pa ne gojijo Francozi toliko iz simpatij do Poljakov, ampak vodijo jih drugi, zelo prozaični nagibi. Francoskim kapitalistom se je namreč posrečilo spraviti pod svojo »kontrollo« skoro vsa večja industrijska podjetja na Poljskem. Poljske industrijske družbe bi pa silno pridobile če bi prišle v posest bogatih gornješlezjskih rudnikov. Na drugi strani pa imajo Angleži in Amerikanci velik interes na gospodarski obnovi in moči Nemčije

in se francoski zahtevi upirajo. Tako izgleda, da se nekdanji gospodarski konkurenčni boj med Angleži in Nemci pretvarja polagoma v konkurenčni boj med Angleži in Francozi, ki gotovo ne bo ostal brez političnih posledic.

V Mali Aziji se nadaljuje boj med Turki in Grki. Ta spor interesira tudi našo državo, zlasti od trenutka, ko se je raznesla vest, da simpatizirajo s Turki tudi Bolgari. Ta vest sicer ni prav posebno verjetna, a naše državničke je vendarle vznemirila tako, da se je obnovila stara gonja proti Bolgarom, ki nam je pravo, celotno Jugoslavijo zopet za nekaj desetletij odmaknila.

Nacionalizem in socializem.

Dodatno k članku Koste Vojanovića »Narodnost in mednarodnost« priobčujemo danes naslovni članek, ki ga posnemamo po »Novi Dobi« iz l. 1907 in ki za-

služi, da se ga radi njegove stvarnosti in aktualnosti otme pozabljenju, dasi je deloma že nekoliko zastarel:

I.

Ako je pisal »Slovenski Narod« v osemdesetih letih o socializmu kakor o največjem grozodejstvu na svetu, o propovednikih socializma kakor o sa-

Podlistek.

Razbojniki in sinovi.

V knjiži *Kulturni temelji politike* priobčuje Franc Staudinger med drugim tudi glede postanka in legitimnosti držav sledečo prispevbo:

V samotni pokrajini se je naselila razbojniška tolpa. Ta tolpa podvzema od časa do časa v to ali ono deželo roparske pohode izsiljuje od prebivalcev s pretnjo ali silo velike svote denarja in druge dajatve ter jih spravlja v domača skrivališča. Eden izmed roparjev ima pri sebi sina, ki goji do svojega očeta najvišje spoštovanje in smatra njegova dejanja kot izraz največjega poguma in najvznešnejšega čuta do skupnosti. Čudi se, kako zna oče strogo in pravično porazdeliti ugrabljeni plen, kako se mu vedno posreči poravnati prepire med tovariši in kako pogosto z lastno življensko nevarnostjo tovariže ščiti in rešuje iz ujetništva. Največje sinovo prizadevanje je, da postane mož sličen očetu in ni čuda, da se je posvetil temu namenu z vso vnemo.

Ko je sin dorastel in se je smel že osebno udeleževati pohodov, so tolpo napadli vojaki, ki so jo deloma pobili, ostanek pa zajeli. Med ujetnike je zašel tudi razbojnikov sin. Kratak proces: roparje so pobesili; tudi razbojnikovega sina.

Ali je pa sin res zločinec?

In če ga že hočemo kot takega smatrati, kako je postal zločinec? Edino le vsled dejstva, da je kot sin razbojnika že od mladih nog vzrastel v očetovi obrti kot nekaj samoobsebi umevnega. Po istih načelih, kot se vživi sin junaka ali poslušni sin vrtnarja, ki že od mladih nog pomaga očetu pri delu, z vso vnemo in spretnostjo v očetovo obrt, — tako je tudi samo ob sebi umevno za roparjevega sina, da stremita njegova duša in vse njegovo hootenje za tem, da postane tudi on razbojnik. Jeli on zato osebno tudi le za las slabši ali bolj zločinski nego sin vrtnarja? In vendar je prejel prvi vislice, slednji pa na vrtnarski razstavi odlikovanje — za enako spretnost. Sin Filipa (Aleksander Veliki) blesti v zgodovini kot še večji junak.

V obče smatrajo ljudje oboje kot nekaj samoumevnega, le nekaj malo jih je, — ljudje jih smatrajo navadno kot norce, — ki si vstvarjajo tozadevno svoje lastno naziranje. Ali bi pa ne bilo to dolžnost nas vseh? In ali ne postajamo takorekoč še le tedaj v resnici — ljudje, če to le ne samo storimo, marveč da gremo stvari tudi do dna in znano iz nje izvajati praktične posledice?

Še en primer. Razbojniški tolpi se je posrečilo, da je vojake premagala, pritegnila nase vedno več ljudi, in roparji so postali nenadoma neomejeni gospodarji dežele. Sedaj niso več razbojniki, sedaj so zmagoviti osvoboditelji. Sedaj je postal iz roparskega poglavarja knez, ostali razbojniki pa so postali visoki uradniki in upravljalci — državo. Odslej so oni zakoniti oblast. In njihovi sinovi, ti so že po »božji volji«, in kdor bi se jih dotaknil, bi se pregrešil zoper božjo voljo.

Če se polaste roparji kake pokrajine in tam naselijo, ta rop organizirajo, prebivalcem nalagajo davke, dajo postaviti ter izvršujejo sodno oblast, se imenuje vse to država. Tako prilično se

izraža nekje sv. Avguštin. Zgodovinskih primerov za to je dovolj.

Ko je angleški Viljem (vojvoda Nofmanski l. 1066) svoj po cerkvi blagoslovljeni roparski pohod v Anglijo srečno izvršil, je ugrabil enostavno zase in svoje sobojevnike imetje onih, ki so se borili preje proti njemu. V nekem seznamu, ki ga nazivajo Angleži še dandanes knjigo poslednje sodbe, je zapisal svoji iz vseh kotov sveta pritepeni razbojniški topli imetja padlih in njihovih svojcev slično, kot se prepíše dandanes pred notarjem hipoteka (vknjižba) na novega posestnika.

To pa ni samo na sebi čisto nič posebnega. Tudi to ne, da velja roparju samemu že izvršeni rop enostavno kot zakonit. Čudno pa je, da se ta »pravica« od ljudi in celo od podjarmljenih samih tako hitro priznava.

Razlaščenci in begunci pa, ki vodijo odslej iz oddaljenih pokrajin proti roparjem četaško vojno, postanejo sedaj sami roparji, pravi roparji pa so — legitimni. Branijo pa jih po večini oni, ki so bili svoječasno od njih tlačeni. Čudna psihična sprememba.

Nabiralni teden za „Novo Pravdo“. Vsi na delo!

Nabiralni teden za „Novo Pravdo“. Vsi na delo!

mih ničvrednejših in prekucuhih sveta, nam je to umljivo. Kajti med Slovence se ni prodrl tedaj duh demokratizma in zato tudi socijalizma niso mogli razumeti. Iz imenovanega lista so govorila res načela, odgovarjajoča tedanjemu položaju.

Slovenska politika se je gibala tedaj zgolj v takozvanih »narodnih« mejah: politikovali so zgolj voditelji in iz njih vrste ni mogla vzrasti drugačna politika. Ali tedanji nacjonalizem ni bil nikaka preišljena akcija, ki bi dejanski zasledovala kak cilj po enotno izvršenem načrtu.

Tekom let se je seveda mnogo izpremenilo. Tudi med Slovenci so nastali o nacjonalizmu drugačni pojmi nego so jih negovali naši očtetje, dasi moramo priznati, da je pomenjal i naš narodni pokret mnogokrat čisti kulturni in soc. pokret slovenskega naroda. V dobi slovenske reformacije je slavil v slovenski politiki svoj prvi triumf v slovenskih nabožnih pesmih in evangeliju, ki so jih pisali Trubar in njegovi somišljeniki. Cerkevna protireformacija s strani škofa Hrena in avstrijske cesarske vlade je ubila slovenski protestantizem in s tem je bila tudi narodna misel med Slovenci strta za več stoletij.

Šele za časa Napoleona in tvoritve slovenskih pokrajin v kraljevino Ilirijo se je oživel tudi med nami narodni duh ali povsem odgovarjajoč tedanjemu čuvstvom: v obliki patrijotizma.

Francoska revolucija, ki jo smatrajo socijalisti kot zibelj socijalizma je rodila obenem tisto močno gibanje, ki je vstvarilo nove države v Evropi — torej močnejše nego vse socijalne misli.

Na Francoskem je ni bilo naprave, ki bi bila varna pred revolucionarji: zapodili so kralja in ustanovili republiko, aristokracijo so položili pod giljotino in mesto nje je stopila na pozorišče demokracija, premenili so vse postave, vse običaje, celo nov koledar so uvedli za svoje štetje. Ali vzlic takemu silnemu razdiranju s strani revolucije se je tedaj močnejše kot kdaj prej pojavila misel in čuvstvo patrijotizma. Do tega je prišlo povsem naravno — ravno zato pa tudi tega čuvstva umetnim potom s samim deklariranjem s strani socijalne demokracije ali z nasiljem s strani vlade ni mogoče uničiti.

Ko so videle ostale evropske oblasti silno prodiranje revolucionarjev v Franciji, ki so svoje nove zakone postavili ne samo za-se, ne samo za en narod, ampak za vse ljudi — égalité, fraternité, liberté: enakost, bratstvo, svoboda — so se prestrašile za svoj obstoj, zato so se dvignile iz vseh strani nad Francosko. In tedaj so francoski revolucionarji vide, da gre proti njim vsa Evropa, pozvali ves narod na boj za domovino, da brani z domovino tudi svobodo, pravico in resnico. In Francoska, o kateri se je že mislilo, da je bila njena zadnja ura, se je razvila čvrsto in krepko na temelju novih misli: demokratskega patrijotizma. S tem je stopil obenem povsem nov faktor v naše javno življenje, doslej nepoznan, proti kateremu ni bilo nobene odpora, ki je bolj uspeval, čim bolj so ga skušali zatreti. Francoska revolucija je ustvarila neposredno Veliko Britanijo, Nemčijo, Španijo in dala kal Zedinjeni Italiji.

Ko je ležala Nemčija ponižana pod nogami slovitega Napoleona, so vstali iz teh nebroj malih držav, iz katerih je sestojala Nemčija, posamezni možje, kakor Fichte, Schleiermacher, K. Humboldt, Stein itd. Iz raznih držav ali pozabili so na svoj partikularizem in postali so najprej nemški narodnjaki, potem šele vse drugo.

Napoleon se je seveda temu, edinstvo proklamirajočemu gibanju, ki se je opiralo zgolj za čuvstveno patrijotičnost, narodni pokret, ki se je obračal edino do srca in razuma — temu gibanju se je ravnosti Napoleon smejal, ki je sam imel tisočkrat priliko, videti kake velike vrednosti so postala ravno čuvstva.

Napoleon je dal tudi Slovencem »Ilirijo oživljeno«. Vzdrnil je Slovence — in ko je zasedla naše pokrajine zopet avstrijska cesarska vlada, je moral pesnik »Ilirije oživljene« v pokoj in z njim je padla še cela vrsta odličnih Slovencev v nemilost pri novi vladi.

Absolutizem je zavladal zopet po celi Evropi, in kjer ni demokratizma, tam tudi ni nacjonalizma.

Francoski patrijotizem — kakor sploh vsak resnični patrijotizem — je čuvstvo slično nagonu: Ljubezen do rodne zemlje kot matere, udanost tradicijam in običajem kot dragocene materinske svetinje. Torej pred vsem teritorialni in historijski elementi. Patrijotizem je nastal kot posledica revolucionarnih puntov, iz boja zatiranih proti zatirancem, nacjonalizem pa pomenja že nadaljni razvoj patrijotizma, ko ni veljal več krvavi boj kot eno izmed sredstev, s katerimi hočemo do svojega cilja. Nacjonalizem je pokazal, da ni rodna zemlja, da niso zunanji spremljivi znaki, kakor šege in navade, ki družijo narode v velike skupine, pokazal je, da se v njem družijo pravi bratje, med katerimi obstoja pravo sorodstvo. Nacjonalizem je dal novo podlago za sodelovanje, v njem so se lahko združili ljudje različnih svetovnih naziranj, različnih političnih narodov — le tako je bilo mogoče, da so se sedeli med italijanskimi narodnjaki poleg brezbožnega Mazzinija opat Groberti, monarhist Azeglio; le tako razumemo tudi, da so se sedeli v nekdanjem ogrskem ministruvju v taki prijaznosti poleg stvarnika »razporeke« na Ogrskem, velikega liberalca in žida Wekerla glavkar ogrskih klerikalcev grof Ziči.

Iz gornjega sledi samoposebi, zakaj je bilo doslej vse takozvano »narodno« gibanje med Slovenci tako klaverno: ves dosednji slovenski nacjonalizem je bil umeten, ker ni nastal naravnim potom — ni nastal iz ljudstva, iz mas, iz demokracije. (Konec prih.)

Protikorupciji.

»Slovenski Narod« je prinesel v številki 136, z dne 24. t. m. med političnimi vestmi pod zgornjim naslovom sledečo notico brez komentarja: Ljubomir Djordjevič, sekretar »Narodne Obrane« piše v novosadski »Zastavi«:

»Pri nas se širi korupcija vse širje in širje. Kdor se dvigne proti korupciji, ga hitro obsodijo na molčanje ali ga pa proglašajo za tepca. Kajti oni, ki delajo korupcijo imajo na vseh straneh in v vseh slojih svoje prijatelje. Zato nam je najboljši primer atentat na našega ljubljenskega regenta. Kar pogledimo samo naš Novisad, v katerem je ugleden advokat, otvoril celo trgovino s potnimi listi! Toda nikdo se ne dvigne proti njemu. Kdo je izposloval Milošu Zlatarju in njegovi obitelji pašoš? Kedo je bil ta inspektor železniške direkcije, ki je do Maribora spremil v svojem kupeju prvega razreda Sima Markoviča in Pavla Pavloviča? Kdo je odnesel cele šlepe dokumentov, ki so jih pustili Avstrijci, v Palanko? Kdo je ta višji oficir v vojnem ministruvju, ki preganja poštenega invalida in uradnika, ker ta izganja iz vojske lopove? Vredno bi bilo, da se združijo vsi oni, ki se bore proti korupciji in da objavijo vsakogar, pa naj pripada katerikoli stranki. Le tako bomo izkoreninili korupcijo in iztrebili lopovščino iz naše družbe. Le tako bomo konsolidirali razmere v naši državi in le tako bo mogla naša mlada država stopiti v vrsto Francoske in Angleške. Ne pardonirajmo, niti ministra, niti generala, niti trgovca, niti kmeta, niti nikogar, ki se okorišča s korupcijo.

Očistimo našo družbo od vseh onih, ki delajo ali vzdržujejo korupcijo.«

Resnične so težke obdolžitve, ki jih je napisal sekretar »Narodne Obrane«, ki gotovo ni komunistična. Pisane so iz gole ljubezni do naše domovine.

Tudi mi pišemo proti nemoralni, korupciji, nepoštenosti, osebnem in strankarskem koristolovstvu in škodželjnosti, a nas proglašajo zbog tega za protidržaven element. Kedo je vzgojil današnji komunizem? Nezadovoljstvo širokih ljudskih mas, je naperilo proti gori omenjenim last-

nostim pest in proti onim, ki so te lastnosti gojili in jih žalibog še gojijo. Tujim agitatorjem se je posrečilo z njih demagogijo te nezadovoljneže spraviti pod svoj krov, objubljač jim nebasa že na tej zemlji. Ali se naj čudimo, da je šlo to demagoštvo v klasje? Nikakor ne! Komunizem je zrastle merodajnim činitelem čez glavo, in mesto, da bi poskusili izpodsekati komunizmu korenine stem, da bi jim s poštenimi socijalnimi reformami, z garancijo osebne svobode in enakopravnosti odvzeli argumente njihovega nezadovoljstva, so istotako stegnili pest in s silo jim hočejo vtepti v glavo, da je pri nas doma največja poštenost, osebna varnost, da ni korupcije, podkupovanja in da vlada le edino pravica! Ironija!

Djordjevič poziva, da naj ne pardoniramo niti ministra, niti generala, niti trgovca, niti kmeta, niti nikogar, a vendar ga »Slov. Narod« ni proglašil za komunista ali anarhista. Nas pa, če kako demokratsko kapaciteto samo po strani pogledamo, če si upamo samo omeniti o policajdemokraciji, o gnjusni in za narod škodljivi strankarski osebni gonji, se nas pa proglašajo za državo razdirajoč element, ki ga je treba z bajonetom in pestjo s komunisti vred uničiti.

Smo proti vsakemu nasilju, pa naj pride od katerekoli strani, proti vsaki nepoštenosti in osebni gonji, ker imamo v tem boju le koristi našega naroda in boljšo bodočnost naše edinstvene države pred očmi.

Same lepe besede o državotvornosti, demokraciji, pravici, poštenosti, odkritosrčnosti in ljubezni, brez dejanj antidržavnih elementov ne bodo uničile. S sekanjem glav, vislicami in ječami se nezadovoljneži ne bodo proglašili zadovoljnimi, pač pa bodo iz tega nezadovoljstva vzklikali neomejeno in slepo sovražstvo do vsega, kar se še danes respektira. Osata, ki raste na njivah, kmet ne poreže z nožem ali s srpom, ampak ga izpuli s korenino vred, da mu več ne zraste.

Tudi pri antidržavnih elementih se naj ne seka glav, ampak naj se izrujejo korenine teh elementov s tem, da jim s poštenimi socijalnimi reformami odvzamemo povod k hujskanju proti državi.

Le kadar bodo zavladale res odkritosrčna poštenost, pravica in svoboda v demokratičnem zmislu brez nasilja, bode jugoslovanski narod srečen in zadovoljen. R . . k.

Socijalni vestnik.

Zdravstveni teden, prirejen v Celju 31. julija do 10. avgusta t. l. je uspel nad vsako pričakovanje. Zanimiva poudarna razprava o alkoholu, sušici in spolnih boleznih je bila vse dni polnoštevilno obiskana. Dnevno so bila predavanja za delavce, vojake celjske garnizije in meščanstvo. Več predstav v kinu in Nar. domu z isto vsebino je bilo zelo dobro obiskanih. V celem je posvečalo občinstvo vsem prireditvam in predavanjem mnogo pažnje. Jugoslovanski akademski klub »Januši« v Reki, podružnica v Zagrebu priredi od 7. do 13. avgusta sličen zdravstveni teden v Mariboru in sicer s sodelovanjem »Zdravstvenega odseka« Zagreba »Ljubljana«, Zdravstvenega društva v Mariboru in ostalih kulturnih društev.

Zdravstveni teden, ki se je v zvezi z zdravstveno razstavo otvoril v Mariboru dne 7. t. m. obeta postati zelo zanimiva prireditve. Celjska poročila o zdravstvenem tednu, ki se je baš te dni zaključil, so polna hvale o izborni prireditvi ter o velikih koristih, ki so s temi poljudnimi predavanji združene za vsakogar. Nadejati se je, da bo to hvalevredno prizadevanje jugoslovanskega akad. društva »Januši« našlo tudi v Mariboru potrebno razumevanje in doseglo svoj plemeniti namen. Zdravstveni teden se je otvoril v nedeljo ob 10. uri dopoldne v državni realki z otvoritvenimi govori gg. okrajnega glavarja dr. Lajšiča in docenta dr. Matka.

Stanovanjska mizerija: Komaj je izšla nova stanovanjska naredba, že so izbruhnili iz pogrešnih duš poklicnih hišnih posestnikov vsi umazani instinkti in vrgla se je ta tolpa izkoriščevalcev z vso silo na one trpine, ki si niso znali pravočasno priveržiti ali podedovati lastne hišice. Delovno ljudstvo je tem pijavkam na milost in nemilost izročeno. Odpovedi, raznovrstne šikane, nesramna odiranja so na dnevnem redu in pritožbe dežujejo v taki obilici, da bo vlada obžalovala, da je klonila tilnik pred temi paraziti na človeškem truplu. Mar je vladi res več ležeče na par tisočih hišnih posestnikov in oderuhov, nego na milijonih delovnega ljudstva? Ir ti ubogi hišni posestniki! Zasmilili so se vladajočim v dno srca, ker je bilo treba par let omejevati hišno gospodo v zlorabi stanovanjskih prostorov, ki so vendar precejšen kos etičnega in socialnega vprašanja.

Čemu pa bi se ne smelo omejevati hišnih posestnikov v zlorabi stanovanjskih prostorov v korist javnih in socialnih interesov?

Če ima država pravico do razlastitve privatnih zemljišč, če ima država pravico, da pošlje tisoče in milijone najboljših sinov za obrambo domovine v boj in razpolagati za življenje in smrtjo, zdravjem in imetjem teh najboljših, potem ima tudi — vsaj to nam pravi zdrava pamet — pravico, da nauči par tisoč hišnih veriznikov kozjih molitvic!

Laž je, če se trdi, da dandandš ni mogoče staviti stanovanjskih poslopj za širše mase. Zakaj pa gre na Češkem, kjer je vlada energično posegla v akcijo, in zakaj gre v Zagrebu itd. — Naj ustanovi vlada delavske in uradniške stavbene zadruge in jih podpre z dolgotrajnimi krediti in olajšavami. Les iz državnih gozdov je vendar na razpolago; možne so olajšave pri carini in prevoznih stroških. Nebroj privatnih stanovanjskih prostorov, namenoma zidanih za privatne stranke, je zasedenih od raznih odvetniških pisarn, trgovskih podjetij, javnih uradov itd.

In če je znala vlada prisiliti milijonarje in banke k zidanju stanovanjskih hiš, čemu ne prisili še države in občine, ki imajo vendar dovolj kredita, da zidajo za svoje urade in neštevilne uradnike, uradna in stanovanjska poslopja? Saj logično bi bilo to.

Nikakor pa ne gre, da kupi erar privatno poslopje za 6 milijonov v svrhu preureditve v uradne prostore — pri tem vrže kopo strank na ulico — mesto, da bi stavil za isto svoto novo poslopje. Posledica je: javni uradi gredo v zasebna stanovanja, privatne stranke pa na cesto.

Naj si vlada ogleda okusne pisarniške barake južne železnice na kolo-dvorih v Ljubljani in Zalogu; večinoma lesene, toda trpežne in okusne! Vsaj posnemati naj poskuša, kar so že drugi preje ustvarili. Treba je le nekoliko dobre volje in incitative! In kedo ima več sredstev in avtoritete na razpolago nego vlada?

Gospodarstvo.

Vzroki druginje: Dan za dnem čujemo, da cene blaga v inozemstvu rapidno padajo, — ne moremo se pa dovolj načuditi, da pri nas druginja stalno narašča, dočim naša valuta vedno bolj pada. Že zadnjič smo priobčili v gospodarskem delu našega lista informativen članek, ki ga danes izpopolnjujemo s tem, da ponatiskujemo našim čitateljem v boljše informacijo zelo pregleden in podučilen članek, ki ga posnemamo po zadnjem Avtonomistu. Čitatelji naj blagovolijo oba članka primerjati in potem jim bo marsikaj jasno, česar doslej morda niso mogli razumeti.

Naš novoc pada. Sedaj so začeli o tem premišljevati tudi v Beogradu in sklicujejo konference. Ugotavljajo med drugim, da je naš premajhni izvoz največ kriv temu padcu. Pogledjmo: naš trgovec kupi recimo češko tekstilno blago. Češki trgovec zahteva plačilo v čeških kronah. Nadalje kupi recimo klobuke v Italiji. Italijanski tr-

govec zahteva, da se mu plačajo v lirah. V Švici kupi naš trgovec čevlje. Švicarski trgovec zahteva plačilo v švicarskih frankih. Itd. Naš trgovec-izvoznikar pa proda živino v Švico in zahteva zanj — dinarje? Figa! Zahteva franke. Naš trgovec proda les v Trst in zahteva zanj — dinarje? Figa! On hoče imeti lire! Itd. Kdo pa potem povprašuje po naših kronah ali dinarjih? Tuji trgovci in kapitalisti ne. Domači tudi ne. Morda verižniki? Tudi ti ne, ker zamenjajo kolikor le mogoče lahko preveržene solde v franke, lire, dolarje. Zato je tako. In pa zaradi lepih političnih razmer v državi!

Razvoj naše valute se vidi najbolje iz sledeče tabele:

Datum	Dunaj	Berlin	Praga	Rim	New-York
28. jul 1920	40	182	151	410	74
13. avg. 1920	40	190	155	474	90
1. sept. 1920	44	200	182	530	107
15. sept. 1920	40	208	165	480	114
15. apr. 1921	23	223	190	710	139
17. maja 1921	22	208	194	673	133
17. jun. 1921	22.5	214	202	725	137
15. jul. 1921	21	210	215	714	151
21. jul. 1921	23	216	—	722	158
25. jul. 1921	19.5	216	214.5	732	162
28. julij 1921	18.4	219	225	733	170

Tabelo čitaj na sledeči način: V prvi vrsti stoji desno od datuma 28. jul. 1920 in pod napisom Dunaj število 40. To se pravi: Za 100 dunajskih kron si dal 28. julija 1920 40 naših kron, 28. julija 1921 le še 18.4 naših kron. Dunajska valuta je še slabša kot naša. Čisto drugače pa izgleda rubrika Newyork. Za en dolar si dal 28. julija 1920 samo 74 kron, 28. julija 1921 pa si moral dati 170 kron, torej skoraj 100 kron več! Ravno isti proces opazamo pri lirah, markah in čeških kronah. Posledica tega je, da cene blaga, katero dobimo iz tujine, pri nas rastejo. Za čevlje, ki so veljali lani v Ameriki 5 dolarjev, si plačal pred enim letom $5 \times 74 = 370$ kron, danes bi veljali $5 \times 174 = 870$ kron, torej okroglo 500 kron več! Če bi padla cena čevljev v Ameriki na 2 in pol dolarja bi veljali čevlji pri nas še vedno $2.5 \times 170 = 425$ kron, bili bi torej še vedno zaradi padca vrednosti našega denarja za 60 kron dražji kakor pred enim letom. To je vzrok, da mi padanja blagovnih cen, ki se vrši že po vsem svetu, prav nič ne občutimo.

Slovenskim obrtnikom. Na podpisani urad se je obrnilo zadnje čase več bosanskih dobroteljskih organizacij s prošnjo, da posreduje bosanski mladini pouk pri različnih obrtnih in trgovskih mojstvih v Sloveniji, ker stoji tam obrt večinoma še na zelo primitivnih stopnjah. Ker bi čim obširnejša izvedba take akcije gotovo zelo pospeševala medsebojno približevanje in spoznavanje jugoslovanskih plemen ter bi seznanila s spretnostjo in solidnostjo našega obrtnika tudi ostale pokrajine naše države, je pričakovati, da se bo odzvalo tej prošnji čim največ mojstrov. Ponudbe z natančnimi pogoji je naslavljati na Osrednji urad »Državne posredovalnice za delo« v Ljubljani.

I. obrtna razstava v Mariboru. Ko so se vse stroke začele gibati in pripravljati, da svojo stroko privedejo do ugleda, da občinstvo spozna njih zmožnosti proizvajanja, se je tudi obrtništvo v Mariboru odločilo svojemu stanu priboriti ugled v javnosti in pokazati svojo zmožnost potom obrtne razstave. Za to razstavo se je prijavilo nad sto različnih obrtnikov in zato obeta ista obiskovalcem nuditi vpogled v krasne obrtne izdelke. Zato že danes cenjeno občinstvo na našo razstavo opozarjamo in upamo na zelo številni obisk.

Iz stranke.

Somišljenikom. Strankino glasilo »Nova Pravda« hočemo pod vsakim pogojem razširiti in preurediti, in to prej kot mogoče, ker to zahtevajo vitalni interesi stranke. Ker nimamo in ne maramo imeti ob strani nikakih bank, ki bi naš načrt, naše podjetje subvencionirali ker smo pripuščeni zares prav

sami sebi, moramo to tudi sami in z lastno močjo izvesti. To pa bo mogoče le tedaj, ako znatno dvignemo število naročnikov, in pomnožimo inserate. — Izdali smo parolo: *Vsak naš somišljenik in prijatelj bodi naročnik »Nove Pravede«!* Kdor še ni naročnik, naj list takoj naroči. Vsak somišljenik pa naj nabira med svojimi prijatelji in znanci nove naročnike in oglase, ter nam te prijave nemudoma sporoča pismeno. — Bodimo zavedni vselej in povsod in zahtevajmo »Novo Pravdo« v vseh javnih lokalih. Zato vsi na delo! — Pojasnila daje upravništvo: Ljubljana, Gradišče 7, pritičje, levo.

Naše krajevne organizacije pošiljajo načelstvu vedno pogosteje pozive, da naj se udeležita njihovih shodov tudi oba naša poslanca tov. Deržič in Brandner. Kakor načelstva in poslanca po možnosti rada ustrežeta vsakemu pozivu, je treba vendar opozoriti krajevne organizacije, da je tov. poslanecema dostikrat iz tehničnih razlogov popolnoma nemogoče, da se takoj odzove ta raznim pozivom. Krajevne organizacije naj blagovolijo upoštevati dejstvo, da sta oba poslanca po večini zaposlena v Beogradu, da vzame zelo veliko časa vožnja tja in nazaj in končno tudi okolnost, da sta oba poslanca pri navzočnosti v ožji domovini zaposlena v obilni meri z različnimi poizvedbami, posredovanji in shodi in da vsak prosti hip vporablja v korist volilcev in javnosti. Radi obilnega števila shodov bo itak potrebno sestaviti enoten načrt, po katerem pride vsaka organizacija zaporedoma na vrsto.

Tajništva naših krajevnih organizacij naj vpošiljajo uredništvu takoj po vsakem shodu njihove organizacije kratko izčrptno poročilo o shodu. Ob enem naj nam vpošiljajo tudi dopise javnega interesa, zlasti glede občinskega gospodarstva, gibanja strank, kulturnih prireditev itd. — Če šteje organizacija v svojih vrstah člane, ki so sposobni, da napišejo članke politične, podučne ali zabavne vsebine, prosimo, da se udeležijo imenovani tovariši časopisnega dela pri listu kot sotrudniki. S tem bo list le pridobil na zanimivosti in bo po možnosti vpošteval vsestranske razmere.

Javna shoda NSS se vršita v nedeljo dne 14. t. m. v Metliki in v Krškem. Poročajo govorniki iz načelstva, v Krškem tudi poslanec Deržič.

Žiri. (Prireditve nar. soc. zveze.) V nedeljo je priredilo narodno-socijalistično izobraževalno društvo »Bratstvo« izlet v Žiri, ki je sijajno uspel, ker je bilo vreme zelo ugodno. Tamburaši so se takoj po svojem prihodu podali ob mejo, kjer so zasvirali nekaj slovanskih koračnic. Popoldne se je vršila v gostilni pri »Kemšku« v Novi vasi velika ljudska veselica, ki jo je otvoril s pozdravnim govorom voditelj narodnih socijalistov v Žireh tov. Mohorič, ki je pozdravil vse došlece, predvsem društvo »Bratstvo« (njega tamburaški in dramatični odsek), zastopnike načelstva NSS in narodnega poslanca Brandnerja. Zatem sta se ob 4. uri popoldne uprizorili dve enodejanki, nakar je poslanec tov. Brandner imel govor, v katerem je naslikal politični položaj, ki je nastal po sprejetju ustave in pokazal številnemu občinstvu, ki je pritrjevalo njegovim izjavam pravo pot, ki jo imamo hoditi v politiki, ako hočemo koristiti narodu in državi. Med drugim je odločno obsodil atentat na prestolonaslednika Aleksandra in nofranega ministra Draškoviča. Z glasovanjem za zakon o zaščiti države, akoravno je sila pomanjkljiv in se ga bo lahko izrabljalo tudi na škodo NSS, smo narodni socijalisti najjasneje pokazali, da podrejamu zmeraj državne interese interesom stranke. Po končanem govoru se je vršila prosta zabava, ki je trajala pozno v noč. Z uspehom te prireditve je podružnica NSZ v Žireh lahko ponosna.

Zagorje ob Savi. V nedeljo, dne 7. t. m. se je vršil krasno uspel, številno obiskani shod v »Kino« dvorani v Zagorju, katerega je sklicala krajevna organizacija NSS. Shod je otvoril predsednik kraj. organizacije, ter podal po kratkem nagovoru, besedo narodnemu poslancu tov. Deržiču, ki je krasno

orisal politični položaj v naši državi, ter tudi pojasnil slabo stran in delovanje voditeljev političnih strank, ki imajo vodstvo države v rokah. Vse za državo, tako je dejal nar. poslanec Deržič. Proč s prevratnimi tujimi in domačimi elementi, ki ogrožajo obstoj ujedinjene Jugoslavije. — Zagrizenim kapitalističnim demokratskim voditeljem, ki so s svojo zmožnostjo sejali nezadovoljstvo med ljudstvom, ter si polnili žepe pa povemo, da bo pri prihodnjih volitvah ljudstvo ž njimi obračunalo. Kot drugi govornik je povzel besedo znani trgovec, penzioniran internacionalni politik Miha Čobal, ki je povzdigoval samega sebe, svoje delo in internacionalo, ter se hvalil kako dobro srce da ima, zraven je pa prav po svoji stari metodi in prevzetnosti udrihal čez narodne socijaliste. No, mož je v letih in ne zamerimo mu; je pač general brez armade, sejal je mnoga desetletja v delavska srca sovražstvo do vsega, kar je narodnega in danes je osamljen, ker zgubil je zaupanje pri masi, to je pri slovenskih rudarjih. Odgovarjal je na napade sodruha bogatega trgovca Čobala narodni poslanec Deržič tako stvarno in prepričevalno, da je obmolknila II. in III. internacionala. Kot poslednji je govoril tajnik kraj. organizacije Drolc, ki je v krepkih besedah predstavil NSS kot edino pravo delavsko in ljudsko stranko, ki se mirno in samozavestno razširja. Ožigosal je one domišljave elemente, ki si nadevajo ime državotvorni, so pa v resnici izkoriščevalci naroda. Shod je potekel izjemski nekaterih medklicev II. in III. internacionala povsem mirno, ter je bil ob pol 12. uri zaključen.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Tov. dopisniku v Š. — Poslanega dopisa žal ne moremo priobčiti, ker stojimo na stališču, da so »Sokol« naša kulturna in obrambna društva vsenarodna skupna last in kot taka nedo-

takljiva. V tem slučaju, ko se gre vendar za malenkosten osebni nesporazum lokalnega značaja, naj se skuša osebno nasprotje prijateljsko pobotati in še le v skrajnem slučaju naj se apelira na razsodišče! Malenkostnim osebnim prepripan pa se ni na svetu nikjer mogoče izogniti. — Zdravo!

Tov. dopisniku iz Sevnice. — Prosimo, da nam še pogosteje poročate o tamošnjih tovarniških razmerah. Ko prejmemo dovolj zanesljivega in točnega materiala, bomo podvzeli odločne korake.

Tov. dopisnikom iz Ptuja. — Pri-tožba radi priobčitev tamošnjih dopisov utegne biti nekoliko preuranjena. Vsi dopisi, v kolikor jih je prejelo uredništvo, so priobčeni v celoti in polnoštevno že v zadnji številki »N. Pr.« — Več pa uredništvo prejelo ni. — Kar se pa tiče glede dopisnika X, pa izjavlja uredništvo, da ni sprejelo od imenovane gospoda nikakega navodila in vsaj zadnje tedne tudi nikakega dopisa. Zahtevani izkaz naročnikov bo uprava lista takoj odposlala. Prosimo pa pogostih nadaljnjih dopisov. — Tov. pozdrav.

Odbor penzioniranih oficirjev, Ljubljana I. — Uredništvo je prejelo vpslano resolucijo, žal pa ne more iste radi obsežnosti teksta in radi omejenega prostora v listu v celoti priobčiti. Pač pa bo uredništvo posvetilo vsebini resolucije vso pažnjo in po možnosti že prihodnjič obravnavalo zadevo v širšem članku. — Umestno bi bilo, da nam p. n. odbor pošilja od slučaja do slučaja krajše informativne članke o gmotnem in socialnem položaju upokojenih oficirjev in vojaških gažistov.

Dopisnikom iz Sevnice in Ptuja: Prihodnjič pride vse na vrsto!

Odgovorni urednik H. Sever.

Izdaja konzorcij »Nove Pravede«.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Kdor Jugoslovan, ta Matice član!

Inseriranje v „Novi Pravdi“ je najboljši uspeh za napredek.

riporočajoč dobro postrežbo, vedno sveže pivo, domača pristna vina in dobro kuhinjo po zelo znižanih cenah, prosim za obilen obisk —

FRANJO STIKLER
Restavracija juž. kolodvor Maribor.

Franc Brumat
Ljubljana
6-12
vsakovrstno manufakturo
Mestni trg
št. 25, I. n.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepleškano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdo

Tone Malgaj

13-14 pleskar in ličar
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

VELIKA IZBIRA OTROŠKIH VOZIČKOV DVOKOLES IN ŠIVALNIH STROJEV PO CENI:
F. BATJEL, Ljubljana,
Stari trg št. 28.

Sprejme se v polno popravo za emajliranje z ognjem in poniklanje dvokolesa, otroški vozički šivalni in razni stroji.
Mehanična delavnica
Karlovska cesta 4.
„Tribuna“ tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta.

Pnevmatike

za avto in kolesa v vseh demizijah, gumijeve predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavo, elektrotehnični material in vsakovrstne potrebščine priporočam po najnižjih cenah 11-15

M. KUŠTRIN
Ljubljana

Dunajska cesta št. 20
Telefon št. 470.

Podružnica: Maribor
Jurčičeva ulica št. 9.

Nabiralni teden za „Novo Pravdo“. Vsi na delo!